

Obsah

Úvod	9
1. Dítě předškolního věku v rodinném prostředí	13
1.1 Vrůstání dítěte do rodiny	14
<i>Poporodní přijetí</i>	16
<i>První rok – skrytý základ</i>	17
1.2 Čím je pro nás dítě mezi prvním až čtvrtým rokem	20
1.2.1 Dítě jako objevitel	23
<i>Objevuje prostor a jeho uspořádání</i>	23
<i>Objevuje přes svoje smysly</i>	24
<i>Objevuje materiály a ovlivňuje tvary</i>	27
<i>Objevuje své pohybové možnosti</i>	28
<i>Objevuje řeč a svoji schopnost se vyjádřit</i>	29
<i>Objevuje sebe a druhé lidi</i>	31
1.2.2 Rodící se osobnost	32
<i>Malý tyran</i>	35
1.2.3 Příjemce pravidel a stylu života	40
<i>Ženská a mužská role</i>	41
<i>Soužití a jídlo</i>	42
<i>Sourozectví</i>	43
<i>Bázlivost a úzkostnost</i>	46
<i>V čem spočívá označení „moje dítě“</i>	48
<i>Co nemusíme v rodině odhadnout</i>	51
1.3 Starší předškolák – dítě pěti- až šestileté	53
1.3.1 Dítě a širší společnost	54
<i>Potřebuje vrstevníky</i>	55
<i>Je soutěživé i žárlivé</i>	56
<i>Přijímá, rozumí a začleňuje se</i>	58
<i>Zapouští kořínky v místě, kde žije</i>	59
<i>Má první zájmy</i>	61
<i>Trápí ho stud, obavy a může být ohrožené</i>	63
1.3.2 Dítě jako občan	67

<i>Jak přijímá odlišnosti</i>	69
<i>Je altruistické?</i>	70
<i>Mezníky v sociálním začleňování</i>	72
<i>Vstup do mateřské a základní školy – iniciační význam</i>	72
2. Úvaha rodičů o mateřské škole	77
2.1 O čem přemýšlet při volbě mateřské školy?	79
<i>Děti se speciálními potřebami</i>	82
<i>Hyperaktivní dítě</i>	83
<i>Různé typy mateřských škol</i>	86
2.2 Očekávání a změny	87
<i>Jak dítě na mateřskou školu připravit</i>	89
<i>Doporučující desatero</i>	91
2.3 Co udělat pro dobrou adaptaci	93
<i>Jak může dítě v adaptační fázi reagovat</i>	95
<i>Provázanost pocitů rodičů a dětí</i>	97
3. Současná mateřská škola	101
<i>Pohled do budoucnosti školy</i>	102
3.1 Jaké jsou mateřské školy	103
<i>Jak vidí učitelky současnou mateřskou školu</i>	105
<i>Jak vidí učitelky dítě předškolního věku</i>	107
3.2 O co se jednotlivé mateřské školy snaží	108
<i>Spolupráce s rodinou</i>	109
3.2.1 Nédirektivní přístupy	110
<i>Akceptace</i>	112
<i>Empatie</i>	113
<i>Autenticita</i>	113
<i>Aktivní naslouchání</i>	114
<i>Empatický rozhovor</i>	115
<i>Pozitivní školní klima</i>	117
3.3 Vlastní školní vzdělávací programy	119
3.3.1 Třídní programy	122
<i>Výchovně-vzdělávací cíle</i>	123
<i>Adaptační fáze v práci s novou skupinou</i>	124
<i>Členění programu</i>	127
<i>Hra jako respektovaná potřeba i metoda</i>	128
<i>Pohoda, péče, tvořivost a poznávání</i>	132

3.3.2	Příprava na základní školu	134
	Školní zralost	138
	Školní připravenost	139
	Děti s odkladem školní docházky	142
3.3.3	Klima školy vytvářejí učitelé	145
	Role v pracovní skupině	148
	Překážky pro příznivé vztahy	149
	Kvalitní klima ve společné komunitě rodičů a učitelů	154
4.	Pohled do obsahu předškolního vzdělávání	156
4.1	Osobnostně orientovaný model předškolního vzdělávání	157
4.2	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání	159
	Vzdělávací oblast: Dítě a jeho tělo	161
	Vzdělávací oblast: Dítě a jeho psychika	163
	Vzdělávací oblast: Dítě a ten druhý	169
	Vzdělávací oblast: Dítě a společnost	170
	Vzdělávací oblast: Dítě a svět	173
	Podmínky předškolního vzdělávání	176
4.3	Komplexně zaměřené vzdělávání	178
	Pedagogická diagnostika	179
	Tematické celky a projekty	183
	Význam hry	189
	Jak můžeme přispět ke kvalitní hře	192
4.3.1	Osobnostní a sociální rozvoj	193
	Prosociální chování	197
	Dramatická výchova	200
	Interkulturní výchova	206
4.3.2	Skupinové soužití dětí	211
	Věkově smíšené třídy	212
	Věkově stejnorodé třídy	214
4.4	Některé alternativně zaměřené programy mateřských škol	215
4.4.1	Waldorfská mateřská škola	215
4.4.2	Mateřská škola Marie Montessori	220
4.4.3	Daltonská mateřská škola	224
4.4.4	Mateřská škola Začít spolu	227
4.4.5	Mateřská škola s Programem podpory zdraví	232
4.4.6	Lesní mateřské školy	235

5. Jak společně pracovat ve prospěch rozvoje svého dítěte	240
<i>Vzájemné uznání a podpora</i>	244
<i>Zpětné vazby pro učitele a rodiče</i>	246
Závěr	249
Literatura	252